

Zalai Zöld Szigetek

Köss ki nálunk!

Zala vármegye Magyarország zöld szíve, területének közel egyharmadát erdőségek borítják. A zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár számos jó gyakorlattal mutat példát a megyében működő bibliotékáknak. Az elmúlt években a könyvtár munkatársai ökosarkot és fűszerkertet alakítottak ki, magkönyvtárat hoztak létre, faültetésekre került sor, és rendszeresek a témában az ismeretterjesztő előadások is. A zalai városi könyvtárak számos programot szerveznek a szemléletformálás jegyében, és nagyszabású akciókhoz csatlakoznak, hogy aktív cselekvésre buzdítsák az olvasókat és a lakosságot. A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszere 2023 őszén indította útnak a Zöld Sziget Programot.

A cél, hogy a kistelepülési könyvtárakkal és a könyvtárosokkal együttműködve egy zöldkönyvtári hálózatot hozzanak létre Zala vármegyében. Az egyes szolgáltatóhelyek ugyan külön kis szigetként működnek, de közös célokért dolgoznak. Nem csupán az olvasásnépszerűsítés, az olvasóvá nevelés és a közösségépítés lebeg a könyvtárosok szeme előtt, hanem az ismeretterjesztés, a környezetvédelem és a fenntarthatóság is. A vármegyei könyvtár és a KSZR-csoport munkatársai azt tapasztalták a kistelepüléseken dolgozó könyvtárosok esetében, hogy mindenhol akad egy-egy jó gyakorlat, de együttműködéssel talán még többre lennének képe-

sek. A „Köss ki nálunk!” mottó azt sugallja, hogy a bibliotékákban jó egy kicsit lelassulni, megpihenni, a zöld szigetek pedig plusz feltöltődést adhatnak a látogatóknak, érdemes tehát „partra szállni”. Ezt erősíti az a törekvés is, hogy a könyvtárak belső tereire és a külső környezetükre is figyelmet fordítanak.

Az ökosarkok létrehozása, a zöld növények számának növelése ugyanúgy részét képezi a zöldítésnek, mint ahogyan a fák, cserjék és virágok ültetése, a komposztálás vagy éppen a rovarhotelak és madáretetők kialakítása – ez utóbbiakat a békesség kedvéért érdemes egymástól tisztos távolságra kihelyezni... A figyelemfelkeltő előadások, a szemléletformáló foglalkozások és az ismeretterjesztést szolgáló workshopok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy egyre többen és többen tegyenek a minket körülvevő környezetért.

Sok kis aktivitás elszórtan, fű alatt...

Az összefogás ötlete abból táplálkozott, hogy az egyes könyvtárosok és önkormányzatok egyébként is aktív résztvevői olyan országos kezdeményezéseknek, mint a „TeSzedd!” vagy a „CseppetSem!” akció. Fákat ültetnek, például Békés vármegyében a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár „Ültess fát, olvass alatta könyvet!” projektje keretében, amelyhez a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár egykor az elsők között csatlakozott.

A KSZR-szolgáltató helyek is programokat szerveznek a nemzetközi világnapok alkalmából vagy egy-egy helyi érték köré. Így például Nagykutason egy nyolcszáz évesre becsült gesztenyefa a kiindulópont egy-egy helytörténeti vetélkedő összeállításához. Szentkozmadombján egy öreg vadkörtefa köré szerveztek adventkor művészeti rendezvényt, amelyet a nyár folyamán szeretnének folytatni és hagyománnyá formálni.

Ezek a példák adták az ihletet ahhoz, hogy a könyvtárosok a településeken fellelhető természeti értékeket is számba vegyék. A többi mellett ez is egy jövő-

„A cél, hogy a kistelepülési könyvtárakkal és a könyvtárosokkal együttműködve egy zöldkönyvtári hálózatot hozzanak létre Zala vármegyében”

A Lenti Városi Könyvtár KSZR csoportja és Bódeháza könyvtára összefogással készített rovarhotel

beli terv, mint ahogyan a 2023 őszén indult Zöld Könyvtári Esték programsorozat folytatása. A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban és tagkönyvtáraiban egy-egy könnyed hangvételű, egyúttal szakmailag hiteles előadást szerveztek, ösztönözve az együtt gondolkodást és a közös cselekvést. A programsorozat révén többek között olyan elhivatott helyi szakemberekkel is találkozhattak az érdeklődők, mint Kónya Zsuzsanna, a Táncozlapi Fűves Porta és Meztéllás Kert megálmodója, vagy Fülöp Zoltán, az EzerJóFű Gyógynövény Kft. vezetője, aki a gyógynövények hasznosításáról adott átfogó képet.

Az állatvédelmi témahét keretében Schneider Zoltán biológus, a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány munkatársa tartott előadást a vármegyei könyvtárban. Az általános iskolásoknak szervezett programon egy fokozottan védett madárral ismerkedhettek meg a gyerekek. Ez az előadás – főszereplőjével, a bagollyal együtt – szintén eljutott a kistéleplési könyvtárakba, ezáltal pedig a falusi óvodás és iskolás lurkókhoz is.

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét kapcsán Tóth Andi zero waste tanácsadó látogatta meg a bocsföldi általános iskolát és az alsónemesapáti bibliotékát. A hasonló előadások sem számítanak új keletű kezdeményezésnek, hiszen korábban járt már a kistélepléseken a kreatív újrahasznosítás jegyében Kovács Gábor muzsikusként, aki bármilyen – akár kidobásra ítélt – tárgyat képes megszólaltatni, ezáltal új életet adva neki. A legkisebbek pedig Pingvin Pityuval találkozhattak néhány éve a szolgáltatóhelyeken, aki interaktív játékokkal igyekszik tenni a szemléletformálásért.

Együtt zöldebb

A távlati tervek között szerepel, hogy az eddig csatlakozott 26 kistéleplési könyvtár mindegyikében ökosarkot alakítsanak ki. Egy olyan kis szigetet a bibliotékán belül, ahol a látogatók a témához kapcsolódó könyvekkel, folyóiratokkal, érdekességekkel, figyelemfelkeltő anyagokkal találkozhatnak egy nyugalmat árasztó, növényekkel gazdagított, barátságos kis szegletben. Emellett a már meglévő magkönyvtári gyűjteményt is folyamatosan szeretnék bővíteni a kistéleplésekről gyűjtött fajtákkal. Annak érdekében, hogy az aktivitás és az érdeklődés fennmaradjon, az elsődleges cél jelenleg az, hogy minden zöldkönyvtári jelentkezővel folyamatosan egyeztessenek, támogassák a munkájukat, és negyedévente gondolat- és tapasztalatcsere valósuljon meg. Scheiber Veronika, a megyei könyvtár KSZR-könyvtárosa, zöldkönyvtári koordinátor bizik abban, hogy a kistéleplési könyvtárosokkal együttműködve, az egyéni kapcsolódásokból a zöldakciók által olyan közösségek formálódnak, amelyek szívükön viselik a természet megóvását. Lázár Péter drámapedagógusként és

közösségszervezőként közreműködve segíti a zöldtörekvések megvalósítását. A kisebb volumenű elképzelések mellett megférnek olyan nagyszabású ötletek is, mint az önkéntes „természetgondnoki” hálózat létrehozása. Elsősorban a helyi fiatalok és idősek bevonása a cél, amiben a könyvtárosok helyismerete és szervező-készsége fontos szerepet játszik.

A KSZR-csoport munkatársai támogatják a kistéleplési könyvtárosokat abban, hogy az országos és nemzetközi mozgalmakhoz való csatlakozás szervezettebbé váljon, azonban elsősorban olyan kis léptékű, helyi akciókat indítanának, amelyek a mindennapokban is jól látható, kézzelfogható eredménnyel járnak. Legközelebb egy rovarhotel-készítő pályázatot hirdetnek a kistéleplések számára, valamint egy költődű-készítő workshop megvalósítását tervezik, ahol szakemberek nyújtanak segítséget az összetett humánökológiai szempontok megértéséhez. A szervezők azt remélik, hogy az élményekben gazdag szakmai napok tovább fogják erősíteni a könyvtári és a közösségi együttműködéseket.

Scheiber Veronika

